

ΜΙΚΡΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ

ΟΙ ΚΑΪΜΟΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΜΙΑ φορά κι έναν καιρό, ζούσε ένας άνθρωπος γνωστικός που θέλησε — αλλοίμονο! — να γίνει τρελλός, όταν έμαθε ότι στην πολιτεία είχε πέσει πείνα κι άθλιότητα απεριγράπτη. Υπήρχαν εκεί πέρα άνθρωποι δυστυχισμένοι και θεόφτωχοι, που για την περιθαλψή τους χρειαζόντουσαν τουλάχιστο ένα εκατομμύριο λίρες. Κι' ο άνθρωπος που θέλησε να γίνει τρελλός σκέφτηκε κ' είπε με τὸ νοῦ του:

«Βέβαια, ένα εκατομμύριο λίρες ἐγὼ δὲν τις ἔχω, ἀλλὰ μπορῶ πολὺ εὐκόλα νὰ τις οἰκονομήσω πουλῶντας ὅ,τι ἔχω κλεισμένο μέσα σ' αὐτὸ τὸ μικρὸ κατραμωμένο σακκί».

Κι' ὁ ἄνθρωπος που θέλησε νὰ γίνει τρελλός, ξεκίνησε καὶ πήγε στὴν πολιτεία, ὅπου χιλιάδες ἄνθρωποι δυστυχοῦσαν.

Ὅταν ἔφτασε σὲ μιὰ πολυθόρυβη καὶ πλατειὰ λεωφόρο, εἶδε ἕνα πλούσιο κατάστημα που ἀπέξω ἀπὸ τὴν πόρτα του εἶχε τὴν ἐπιγραφή: «Ἐδῶ πουλιούνται κι' ἀγοράζονται κάθε εἶδους ἐμπορεύματα».

«Ἐδῶ μέσα, δίχως ἄλλο, θὰ κάνω καλὲς δουλειές», εἶπε με τὸ νοῦ του ὁ παράξενος ἄνθρωπος καὶ μπήκε στὸ κατάστημα, κρατῶντας στὸ ἕνα χέρι του τὸ κατραμωμένο σακκί με τὸ μυστηριώδες ἐμπόρευσμά του.

— Τί ἀγαπᾷ ὁ κύριος; τὸν ρώτησε χαμογελῶντας κακόβουλα ὁ καταστηματάρχης.

— Δὲν ἤρθα ν' ἀγοράσω τίποτε, ἀπάντησε ὁ ξένος με τὸ κατραμωμένο σακκί. Ἄπεναντίας, ἤρθα νὰ σᾶς πουλήσω κάτι.

— Ἡ ὥρα ἢ καλὴ! ἔκανε ὁ ἔμπορος. Καὶ σάν τί πράγμα ἔχετε γιὰ πούλημα;

«Ὅ,τι ὑπάρχει μέσα σ' αὐτὸ τὸ σακκί, ἀπάντησε ὁ ξένος. Ἄλλὰ σᾶς προειδοποιῶ, πὼς θὰ ζητήσω πολὺ μεγάλη τιμὴ... Ἐνα εκατομμύριο λίρες! Λιγώτερο δὲν ἔχει».

— Ἐνα εκατομμύριο; ἔκανε ὁ καταστηματάρχης. Πολὺ καλὰ! Φτάνει μόνο τὸ ἐμπόρευσμά σας νὰ ἀξίζη τέσσερες φορές περισσότερο ἀπὸ τὸ ποσὸν που μοῦ ζητᾶτε, γιατί πρέπει κάτι νὰ κερδίσω κι' ἐγὼ. Δὲν εἶν' ἔτσι; Ἄνοιξε λοιπὸν τὸ σακκί σου, σὲ παρακαλῶ, νὰ ἰδῶ τί ἔχει μέσα...

— Πῶς; Μὰ, ἂν ἀνοίξω τὸ σακκί μου, τὸ ἐμπόρευσμά μου θὰ διαλυθῆ καὶ δὲν θὰ μείνῃ πειὰ τίποτε μέσα!

Καὶ ἐπειδὴ ὁ καταστηματάρχης δὲν καταλάβαινε τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ, καὶ φαινόταν σάν νὰ τᾶχε ὀλότελα χαμένα, ὁ γνωστικός ἄνθρωπος που βάλθηκε νὰ γίνει σώνει καὶ καλὰ τρελλός, τοῦ εἶπε:

— Οἱ γονεῖς μου, κύριε, ἀπὸ τὴν ὥρα που γεννήθηκα, εἶχαν τὴν παράξενη ἰδέα νὰ μ' ἀναθρέψουν μαζί μ' ἕναν ἔξυπνο γάτο. Ὁ γάτος αὐτός — ὅπως τῶχουν ἀπὸ φυσικό τους ὅλοι οἱ γάτοι — αἰσθανότανε μεγάλη εὐχαρίστησι νὰ βγαίνει καὶ νὰ κἀνη περιπάτους ἐπάνω στὰ κεραμίδια τῶν σπιτιῶν. Ὅταν λοιπὸν μεγάλωσα λιγάκι, ἀνέβαινα κι' ἐγὼ με τὸν σύντροφό μου τὸ γάτο στὰ κεραμίδια καὶ περπατούσαμε μαζί. Μὴν ἔχοντας τότε τί ἄλλο νὰ κάνουμε, μᾶς ἔπιασε ἡ παράξενη μανία νὰ μαζεύουμε τοὺς καπνοὺς που ἔβγαίνουν ἀπ' τὶς καπνοδόχους τῶν σπιτιῶν. Τοὺς μαζεύαμε λοιπὸν καὶ τοὺς κλείναμε μέσα σ' ἕνα κατραμωμένο σακκί.

»Μαζεύαμε χιλίων λογιῶν καπνοὺς: μαύρους κι' ἀνοιχτοὺς, γαλάζιους καὶ σκούρους, ἐλαφροὺς καὶ βαρειοὺς, πυκνοὺς κι' ἀραιοὺς, καπνοὺς θλιμμένους καὶ καπνοὺς χαρούμενους. Κάποτε βγαίνανε μαζί με τοὺς καπνοὺς ἀποκαΐδια καὶ σπιθες, θρῆνοι καὶ κλάματα. Τὰ μαζεύαμε κι' αὐτὰ καὶ τὰ κλείναμε μέσ' στὸ σακκί μας.

»Μέσα σὲ κάθε σπιτί, κύριε, συνέχισε ὁ παράξενος ἄνθρωπος, μέσα σὲ κάθε δωμάτιο, ἢ ψυχὲς ὄνειροπολοῦν, ἐλπίζουν, ἀγαποῦν, ὑποφέρουν, μισοῦν, πάσχουν, θλίβονται, γογγύζουν, θρηνοῦν... Καὶ τὰ αἰσθήματα ὅλων τῶν ψυχῶν ἀνεβαίνουν ἀπ' τὶς καπνοδόχους στὸ ἄπειρο. Γιὰ πολλὰ χρόνια λοιπὸν πέρασα τὸν καιρό μου μαζεύοντας τοὺς καπνοὺς τῶν ψυχῶν καὶ κλείνοντάς τους μέσα σ' αὐτὸ τὸ κατραμωμένο σακκί. Τὸ ἐμπόρευσμά μου εἶνε γνήσιο, κύριε.

Ὁ καταστηματάρχης, σάν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια, χτύπησε τὶς δυὸ παχειὲς παλάμες του γελῶντας καὶ εἶπε:

— Χά! χά! χά!... Εἶνε γελοῖο κι' ἀνόητο τὸ ἐμπόρευσμά που μοῦ φερες, φίλε μου! Μήπως νομίζεις ὅτι μ' ἐνδιαφέρουν ἐμένα ἢ ἐλπίδες, ἢ θλίψεις κ' οἱ πόνοι τῶν ἀνθρώπων; Ζητᾶς μάλιστα κι' ἕνα εκατομμύριο λίρες γιὰ ὅλ' αὐτὰ! ὦ! δίχως ἄλλο, φίλε μου, ἔχεις χάσει τὸ λογικό σου. Εἶσαι τρελλός! Εἶσαι γιὰ τὸ φρενοκομεῖο! Ἐμπρός, ἐμπρός, κύριε, ἔξω ἀπ' ἐδῶ!

Ὁ ἄνθρωπος τότε που θέλησε νὰ γίνει τρελλός, ἔφυγε πολὺ ἀπελπισμένος.

«Μὰ γιατί μ' ἔδιωξε ἔτσι;» σκεφτότανε στὸ δρόμο. «ὦστε ἡ ἀνθρώπινη ἐλπίδα κ' ἡ ἀνθρώπινη δυστυχία δὲν ἔχουν καμμιά ἀξία; ὦστε μάταια σπαταλοῦσα τὸν καιρό μου, μαζεύοντας μέσα σ' αὐτὸ τὸ σακκί τοὺς καπνοὺς τῶν ψυχῶν; Ἄλλοίμονό μου!»

Κι' ἔγινε περισσότερο θλιμμένος, γιατί καταλαβαίνετε, ὅτι δὲν θὰ μπορούσε με κανένα τρόπο ν' ἀνακουφίσῃ τὸσον κόσμο — ἀδύνατες καὶ πεινασμένες γυναῖκες, γέρους καὶ παιδιὰ — που δυστυχοῦσαν.

Κι' ὁ ἄνθρωπος με τὸ παράξενο ἐμπόρευσμά συνέχισε τὸ δρόμο του.

Κουρασμένος τέλος κάποτε, κάθησε σ' ἕνα σκαλοπάτι μπροστὰ ἀπὸ κάποια πόρτα, ἀπ' ὅπου βγαίνανε θλιμμένοι τόνοι μουσικῆς.

Σὲ λίγο, εἶδε νὰ ξεπροβάλλῃ ἀπ' αὐτὴ ἕνας νέος ἀδύνατος κι' ὠχρός, ὁ ὁποῖος στάθηκε στὸ κατῶφλι τῆς με σταυρωμένα χέρια. Τὸ μέτωπό του ἦταν πλατὺ καὶ τὰ μάτια του βαθουλωμένα.

— Κύριε, εἶπε στὸν ἄνθρωπο που καθότανε στὸ σκαλοπάτι, μοῦ φαίνεσαι πολὺ λυπημένος. Ἐπειδὴ ὅμως κι' ἐγὼ δὲν εἶμαι περισσότερο χαρούμενος, ἀφοῦ εἶμαι ἕνας ποιητής, αἰσθάνομαι πὼς κάτι με τραβάει σὲ σᾶς.

— Ἄλλοίμονο, κύριε! εἶπε τότε ὁ πωλητῆς τοῦ καπνοῦ. Δὲν μπορεῖτε νὰ μοῦ κάνετε τίποτε, ἀφοῦ δὲν θᾶντε βέβαια σὲ θεοὶ ν' ἀγοράσετε τὸ ἐμπόρευσμά μου.

— Καὶ τί εἶδους ἐμπόρευσμα εἶνε αὐτό;

— Εἶνε ὁ καπνὸς τῶν ψυχῶν.

— Χαρήτε, κύριε! Χαρήτε! φώναξε θριαμβευτικά ὁ πολὺ ὠχρός κι' ἀδύνατος ἐκεῖνος νέος. Ἐγὼ θ' ἀγοράσω ὅ,τι ὑπάρχει μέσα σ' αὐτὸ τὸ σακκί.

Μὰ ὁ ἄνθρωπος που θέλησε νὰ γίνει τρελλός ἀπάντησε, κουνῶντας τὸ κεφάλι του μ' ἕνα πονηρὸ χαμόγελο:

— Καὶ πὼς θὰ τὸ ἀγοράσετε; Τί θὰ τὸν κάνετε σεῖς τὸν καπνὸ τῶν ψυχῶν; Ἐπειτα, ἔχετε τάχα νὰ πληρώσετε ἕνα εκατομμύριο λίρες που χρειάζομαι γιὰ ν' ἀνακουφίσω τοὺς δυστυχεῖς καὶ πονεμένους;

— Ὅχι, δὲν ἔχω ἕνα εκατομμύριο λίρες, ἀπάντησε ὁ ὠχρός ποιητής. Εἶμαι μάλιστα πολὺ φτωχός, φτωχότερος κι' ἀπὸ τὸν ἔσχατο ζητιάνο, μὰ ὅσο γιὰ τὴν πληρωμὴ, μὴν ἀνησυχῆτε. Πωλήστε μου τὶς ἐλπίδες καὶ τὶς θλίψεις τῶν ἀνθρώπων που μαζέψατε ἀπ' τὶς καπνοδόχους τῶν σπιτιῶν, καθὼς λέτε, κι' ἀφήστε μου μιὰ ὥρα πίστωση μονάχα γιὰ νὰ σᾶς πληρώσω. Ἐ, λοιπὸν, ἐγὼ, με τὸν καπνὸ τῶν ψυχῶν θὰ κάνω ἕνα ποίημα τόσο θλιβερό, ἀλλὰ καὶ τόσο ὠραῖο, που νὰ μπορέση με τὴ μαγική του δύναμι ν' ἀνακουφίσῃ ὅχι μονάχα τοὺς φτωχοὺς καὶ πονεμένους, μὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, γιατί ὅλοι τους, ποιὸς λίγο, ποιὸς πολὺ, εἶνε δυστυχισμένοι... ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ

ΠΑΝΣΕΔΕΣ

Ἡ πιὸ ἄχρηστη καὶ ἄσκεφτα σπαταλημένη μέρα τῆς ζωῆς μας εἶνε κείνη, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας δὲν υπορέσαμε νὰ γελάσουμε.

Σ α μ φ ὀ ρ

Εὐτυχισμένοι ἐκεῖνοι που τίποτε δὲν ἔχασαν καὶ τίποτε δὲν ζητοῦν.

Μ α ν τ ζ ὀ ν ι

Τὸ μόνο παρηγορητικό που μοῦ ἀπόμεινε ἀπ' τὴ ζωὴ, εἶνε πὼς ἔχω κλάψει.

Π ὠ λ Β ε ρ λ α ἰ ν

